

Małopolski Konkurs z Chemii dla Gimnazjalistów

Anna Warchoł

W tym roku po raz siódmy organizowany jest Małopolski Konkurs Chemiczny dla Gimnazjalistów. Głównym celem konkursu jest rozbudzanie i rozwijanie zainteresowania uczniów chemią – przedmiotem powszechnie uznawanym za trudny, oraz podniesienie jej rangi jako nauki.

Pierwsze cztery edycje na zlecenie Małopolskiego Kuratora Oświaty organizowało Samodzielne Koło Terenowe nr 64 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Krakowie. Następne organizowane były już bezpośrednio przez Małopolskie Kuratorium Oświaty.

Konkurs jest trzyetapowy. W etapie pierwszym szkolnym rokrocznie bierze udział około 3000 uczniów z gimnazjów województwa małopolskiego. Do etapu drugiego rejonowego kwalifikowano od 500 do 800 najlepszych uczniów. Różnice w liczbie zakwalifikowanych osób uzależnione były od corocznie ogłaszanego regulaminu. W kolejnych latach decyzją Kuratora Oświaty około 150 uczniów uzyskiwało tytuł finalisty, a około 50 tytuł laureata. W Małopolsce taki tytuł zwalnia ucznia gimnazjum z egzaminu z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i jest dla niego biletem wstępu do wybranego liceum poza kwalifikacjami.

Organizacja konkursu to duże przedsięwzięcie, oparte w dużej mierze na społecznej pracy wielu ludzi, przede wszystkim nauczycieli. Miałam okazję w okresie, kiedy Społeczne Towarzystwo Oświatowe organizowało konkurs, przez cztery lata pełnić trzykrotnie funkcję Przewodniczącej i raz Wiceprzewodniczącej Komisji Wojewódzkiej.

Sukces konkursu w tych latach był możliwy dzięki ogromnej pracy wielu wspaniałych nauczycieli z województwa małopolskiego, którzy społecznie organizowali prace komisji rejonowych, pracowali w komisjach rejonowych i w komisji wojewódzkiej.

Doskonałym rozwiązaniem problemu spójnego weryfikowania prac etapu szkolnego i oceniania etapu rejonowego było forum internetowe. W tym samym czasie pracowały komisje w całym województwie. Miały one możliwość zadawania na forum pytań dotyczących wątpliwości w ocenie. Wszystkie komisje miały podgląd i były zobowiązane do śledzenia zadawanych pytań i odpowiedzi.

Przy poprawie zadań etapu wojewódzkiego nauczyciele pracowali w grupach. Do każdego zadania przypisany był Szef Zadania – doświadczony nauczyciel najczęściej z wyższego etapu edukacyjnego (licealnego lub akademickiego). Przed przystąpieniem do pracy oceniający rozwiązywali zadanie i omawiali sposoby jego rozwiązania. Każde zadanie, każdego ucznia miało co najmniej dwie karty oceny. Było sprawdzane niezależnie przez dwóch oceniających, bez nanoszenia w pracy jakichkolwiek uwag. Komentarz i liczbę przyznanych punktów wpisywano na kartę oceny zadania. Szef Zadania miał obowiązek sprawdzić spójność oceniania; jeśli występowała niezgodność w ocenie dwóch nauczycieli,

zadanie było jeszcze raz sprawdzane i omawiane z osobami, które wcześniej go oceniały. Dzięki takiej formule mieliśmy pewność, że sprawdzanie będzie rzetelne.

Zapoczątkowaliśmy elektroniczną rejestrację szkół. Obecnie jest ona powszechna dla wszystkich konkursów.

W okresie, kiedy organizatorem konkursu było Społeczne Towarzystwo Oświatowe, na stronie internetowej umieszczaliśmy zarówno zadania, jak i kryteria oceniania. Uważaliśmy, że było (i nadal jest) to bardzo ważne zarówno dla ucznia, jak i nauczyciela, pozwalało bowiem na precyzyjne omawianie popełnianych przez uczniów błędów. Mogliśmy sobie na to pozwolić, dlatego że udało nam się pozyskać do pracy nad zadaniami wspaniałych autorów. Dzięki temu zadania były precyzyjne i jednoznaczne. Były tak dobrane, by obok łatwych znajdowały się również zadania wymagające posługiwania się umiejętnością rozwiązywania różnych problemów. Musiały zachęcać do uczestnictwa w konkursie i równocześnie różnicować. Zakres treści obowiązujący w konkursie był bardzo precyzyjnie opisany w regulaminie. Zadania na wszystkich etapach konkursu bardzo dobrze różnicowały uczniów, w związku z tym nie było problemów z kwalifikowaniem ich do kolejnych etapów.

Kryteria oceniania zostały zbudowane w taki sposób, że każda czynność ucznia była punktowana: za sposób (metodę) rozwiązania oraz oddzielnie za obliczenia. Dzięki temu podczas prac komisji nie pojawiło się wiele wątpliwości, a sposób oceniania był ujednoczony. Wszelkie niejasności na bieżąco konsultowano z autorem zadań, a wprowadzane uściślenia przekazywano przewodniczącym komisji.

Ocena prac uczniów po każdym etapie była weryfikowana. Zdarzały się przypadki przyznawania punktów niezgodnie ze schematem oceniania przez niektóre komisje szkolne. Weryfikowanie prac przez komisje rejonowe okazało się więc koniecznością w celu zapewnienia obiektywnej oceny prac wszystkich uczniów.

Aby uatrakcyjnić uroczystość wręczenia zaświadczeń dla finalistów i laureatów, organizowano ją w Auli Wydziału Chemii UJ. Wręczenie zaświadczeń poprzedzano pokazem ciekawych eksperymentów chemicznych. Dzięki zaangażowaniu komisji wojewódzkiej pozyskiwaliśmy różnorodne nagrody rzeczowe, bilety wstępu dla uczniów do Multikina, Aqa Parku. Szkoły, z których było najwięcej laureatów, otrzymywały nagrody w postaci programów komputerowych, zestawów odczynników, szkła laboratoryjnego. Bardzo staraliśmy się również wyróżniać nauczycieli przygotowujących uczniów do konkursu.

W tym miejscu chciałabym jeszcze raz podziękować wszystkim nauczycielom, którzy zaangażowali się w prace komisji szkolnych, rejonowych i wojewódzkiej.

Obecnie pracuję w wydawnictwie ZamKor, zainicjowałam serwis Zamkor Chemia (chemia.zamkor.pl). Serdecznie zapraszam do współtworzenia tego serwisu.

Zadania i kryteria oceniania ze wszystkich etapów I, II, III i IV edycji konkursu znajdują się na stronie Społecznego Towarzystwa Oświatowego: <http://www.sto64.krakow.pl/Pub/Old/index.html>.

Posiadamy już oficjalną zgodę Małopolskiego Kuratora Oświaty, reprezentowanego przez Panią Wizytator Annę Zdebską, na upowszechnienie zadań z przeprowadzanych konkursów. Już niebawem pojawią się one na naszych stronach internetowych.